

03. Ο Ιώβ

(Πέραμα, 1968, χωρίς οδό, χωρίς αριθμό)

Ο πατέρας μου μάς έφερε στο Πέραμα το 1968.

Εμένα, τον μικρό μου αδελφό και τη μητέρα μας.

Μας έφερε για καλύτερα.

Για καλύτερα από ένα δωμάτιο σε κοινή αυλή με άλλες πέντε οικογένειες, που μέναμε πριν, κοντά στην Αγιά Σοφιά, στα Μανιάτικα του Πειραιά.

Εκτός από την αυλή, οι πέντε οικογένειες είχαν κοινή και την τουαλέτα, δηλαδή τον καμπινέ.

Α, εκτός από το ένα και μοναδικό δωμάτιο που είχαμε για να τρώμε, να κοιμόμαστε και να διασκεδάζουμε (παναπεί ν' ακούμε μουσική και ό,τι άλλο από ένα μικρό γιαπωνέζικο τραντζιστοράκι), είχαμε και μια μικρή κουζίνα, έξω στην κοινή αυλή. Όταν λέμε μικρή, το εννοούμε. Χωρούσε μόνο μια γκαζιέρα και η μητέρα μου. Όρθια. Δεν θυμάμαι να είχε πόρτα.

Οπότε, ο πατέρας μου μας έφερε στο Πέραμα για καλύτερα.

Νόμιζε.

Όταν φτάσαμε, ένα απόγευμα στις αρχές του Σεπτεμβρη, το πρώτο που μού έκανε εντύπωση ήταν ο δρόμος που θα μέναμε.

Μου έκανε εντύπωση γιατί, απλά, δεν υπήρχε.

Και εξηγούμαι:

Το φορτηγό που κουβαλούσε εμάς και τα λιγοστά μας υπάρχοντα σταμάτησε στο τέλος μιας απότομης τσιμεντένιας ανηφόρας.

Οδός Σκρα. Άρα, θα μου πείτε, δρόμος υπήρχε. Αφού είχε και όνομα.

Ναι, αλλά όπως μού εξήγησε ο πατέρας μου, το σπίτι μας ήταν πιο πάνω.

Πιο πάνω;

Πού;

Εκεί.

Το εκεί ήταν μια περιοχή με βράχους και φραγκοσυκιές.

Σαν τοπίο από τον Μικρό Καουμπό που διάβαζα, χωρίς κάκτους αλλά με φραγκοσυκιές. Όχι και μεγάλη διαφορά, σκέφτηκα.

Το δεύτερο που μου έκανε εντύπωση ήταν το καινούργιο μας σπίτι.

Μου έκανε εντύπωση γιατί κι αυτό, πολύ απλά, δεν υπήρχε.

Αυτό που υπήρχε ήταν μια μικρή παράγκα ανάμεσα στα βράχια.

Φτιαγμένη με σανίδες, πισσόχαρτο και τσίγκους.

Αυτό λοιπόν είναι το καλύτερα, σκέφτηκα. Περίεργο αλλά κάτι παραπάνω θα ξέρει ο πατέρας, καθησύχασα τον εαυτό μου.

Όταν κουβαλήσαμε τα πράγματά μας μέσα στην παράγκα, η εικόνα ήταν κάπως παράξενη:

Τον περισσότερο χώρο τον έπιαναν, το διπλό κρεβάτι όπου θα κοιμόνταν οι γονείς μου με τον μικρό μου αδελφό ανάμεσά τους και ένα μικρό ράντζο όπου θα κοιμόμουν εγώ.

Στριμώξαμε και τη ραπτομηχανή της μάνας μου (Σίγκερ, η μοναδική της προίκα).

Η ραπτομηχανή ήταν πολύτιμο εργαλείο (όλα σχεδόν τα ρούχα μας είχαν από ένα τουλάχιστον διακριτικό μπάλωμα – η μητέρα κατάφερνε πολύ καλά να κρύβει, κατά το δυνατόν, τη φτώχεια μας) αλλά και πολύτιμο πολυμορφικό έπιπλο:

Όταν έκλεινε ο μηχανισμός ραψίματος μετατρέποταν είτε σε μικρό τραπέζι για να φάμε είτε σε γραφείο δικό μου για να γράφω και να διαβάζω για το σχολείο.

Τα συμπράγκαλα της κουζίνας δεν χώρεσαν μέσα στην παράγκα. Έμειναν απ' έξω.

Στο ύπαιθρο.

Αυτό ήταν το τρίτο που μού έκανε εντύπωση. Αλλά όχι και τόσο μεγάλη. Σιγά-σιγά συνηθίζει ο άνθρωπος. Ειδικά τα παιδιά. Τα αθώα και ανυποψίαστα παιδιά που λέει και ο ποιητής.

Μέσα στην παράγκα χώρεσε και το κομοδίνο. Στο μικρό του συρτάρι έβαλα τα περιοδικά μου και ο πατέρας το μοναδικό του βιβλίο. Την Αγία Γραφή. Την οποία προσπαθούσα να διαβάσω κι εγώ, τσάτρα πάτρα, από περιέργεια και από δέος για τον όγκο της.

Η Αγία Γραφή μας ήταν χωρισμένη σε δύο μέρη. Την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Από την Παλαιά δεν καταλάβαινα και πολλά πράγματα. Κάτι λίγα από την Γένεση, Εν Αρχή Εποίησεν ο Θεός τον Ουρανόν και την Γην και τα λοιπά, αλλά μετά άρχιζαν κάτι δυσνόητα και βαρετά περί του ποιος γέννησε ποιον και πόσους αιώνες (;) έζησε.

Ένας ατέλειωτος κατάλογος από ονόματα-γλωσσοδέτες υπόπτου προελεύσεως και δεν καταλάβαινα Χριστό. Κυριολεκτικά.

Με την Καινή Διαθήκη τα πήγαινα καλύτερα. Αλλά όχι και πολύ καλύτερα:

Ο καλός Χριστός, γιος του Πανάγαθου Θεού που όλα τα βλέπει και όλα τα κανονίζει ή τα έχει κανονίσει από πριν. (Αυτό δεν το πολυκαταλάβαινα αλλά δεν το πολυκαταλαβαίνω εδώ που τα λέμε ακόμα και τώρα που έχουν ασπρίσει τα μαλλιά μου κι έχω καταβροχθίσει καναδυό χιλιάδες βιβλία).

Από τις λίγες ιστορίες που με εντυπωσίαζαν ήταν μία από την Παλαιά Διαθήκη. Η ιστορία με τον Ιώβ. Μου την είχε διηγηθεί ο πατέρας. Ήταν από τις αγαπημένες του. Αλλά γι' αυτή την ιστορία θα μιλήσουμε πιο μετά γιατί, προς το παρόν, πρέπει να επιστρέψουμε στα όσα μού έκαναν εντύπωση στην πρώτη μου μέρα στο Πέραμα.

Μέχρι να τακτοποιηθούν κάποια πράγματα μέσα στην παράγκα και άλλα να μην τακτοποιηθούν, έξω από την παράγκα, είχε αρχίσει να βραδιάζει.

Κι όταν αρχίζει να βραδιάζει, ανάβουμε το φως. Σωστά;

Ακόμα και τα μικρά παιδιά το ξέρουν αυτό. Και, πιστέψτε με, το ήξεραν και στη δεκαετία του εξήντα, τουλάχιστον αυτά που έμεναν στις πόλεις, όπως εγώ.

Αλλά όταν γύρισα τον μεγάλο μαύρο διακόπτη, η λάμπα δεν άναψε.

Κοίταξα τον πατέρα ερωτηματικά αλλά εκείνος έσκυψε το κεφάλι (γιατί άραγε;) και μού είπε κάπως ανυπόμονα:

- Αύριο. Αύριο μάλλον θα έχουμε ηλεκτρικό. Θα προσπαθήσω να πείσω τον κυρ Πέτρο από δίπλα να τραβήξω μια γραμμή..

Φως λοιπόν, αύριο. Μάλλον.

Και σήμερα;

Σήμερα, λυχνάρι. Λυχνάρι λαδιού που ο πατέρας ξέθαψε από το μεγάλο μπαούλο που είχε μείνει έξω από την παράγκα.

Και τότε, καθώς έβλεπα τον πατέρα να προσπαθεί ν' ανάψει το λυχνάρι, μού ήρθε στο μυαλό, έτσι χωρίς λόγο, η ιστορία του Ιώβ.

Ο Ιώβ ήταν πολύ πλούσιος αλλά και ευσεβής, ενάρετος και δίκαιος. Είχε επτά γιους και τρεις κόρες, που όταν διασκέδαζαν μεταξύ τους (;) ο Ιώβ προσέφερε θυσίες στον Θεό για να τους προφυλάξει από τυχόν αμαρτίες (!).

Ο Θεός, για να δοκιμάσει την πίστη του Ιώβ, άφησε τον Σατανά να τον περάσει από σκληρές δοκιμασίες και μεγάλες στενοχώριες. Δεν παραπονέθηκε όμως ποτέ στον Θεό και υπέμεινε αγόγγυστα τα πάνδεινα.

Ως ανταμοιβή για την υπομονή του, ο Ιώβ αποκαταστάθηκε από τον Θεό στην αρχική του κατάσταση υγείας και ευδαιμονίας, και μάλιστα με μεγαλύτερα πλούτη: Απέκτησε πάλι επτά γιους και τρεις θυγατέρες, καθώς και τα διπλάσια ζώα, και έζησε μετά τη δοκιμασία 140 χρόνια. Πέθανε σε ηλικία 248 (;) ετών, αφού πρώτα είδε τα τρισέγγονά του.

Πότε δεν μπόρεσα να καταλάβω ποιο ήταν το ηθικό δίδαγμα αυτής της αλλόκοτης ιστορίας αλλά υποθέτω ότι εκείνο που με μάγευε σ' αυτήν ήταν ο απόλυτος παραλογισμός της:

Γιατί να πιστεύει ο πατέρας μου σ' έναν Θεό που υποβάλλει σε τέτοιες απίστευτες δοκιμασίες τους πιστούς του χωρίς κανέναν απολύτως λόγο;

Μυστήριο.

Αλλά εκεί που τον έβλεπα να προσπαθεί ν' ανάψει το λυχνάρι ένοιωσα έναν αόριστο φόβο ότι ο Θεός του πατέρα μου τον είχε επιλέξει να πρωταγωνιστήσει σε μια πιο μοντέρνα (και ήλπιζα πιο λάιτ) εκδοχή αυτής της εξωφρενικής ιστορίας.

Ανοησίες, σκέφτηκα.

Αλλά, καλού-κακού, πήγα στο συρτάρι του κομοδίνου και έθαψα τον τόμο της Αγίας Γραφής κάτω από μερικά τεύχη του Μικρού Καουμπόυ και του Μικρού Σερίφη.

Την άλλη μέρα το πρωί ξύπνησα νωρίς γιατί κατουριόμουνα στο όριο να μου φύγουν και βγήκα έξω του σκοτωμού να βρω την τουαλέτα.

Και βρέθηκα αντιμέτωπος με ένα ακόμη παράδοξο.

Όχι μ' αυτό που δικαιολογημένα υποθέσατε. Όχι. Η τουαλέτα υπήρχε.

Αλλά, ταυτόχρονα, δεν υπήρχε.

Δεν κοροϊδεύω. Αυτό που υπήρχε ήταν μια μικρή καμπίνα από σανίδες που στηριζόταν σε μερικά ξύλινα δοκάρια που πατούσαν επάνω σε δύο βράχους.

Εκείνο που δεν υπήρχε ήταν ο υπόγειος υπόνομος όπου κατέληγαν τα λύματα στο παλιό μας σπίτι, στα Μανιάτικα.

Υπήρχε μόνο ένας λάκκος, ασβεστωμένος μεν κατά το δυνατόν αλλά εκτεθειμένος.

Φάτσα - κάρτα.

Μπήκα μέσα στην καμπίνα φουριόζος, ισορρόπησα πάνω στα ξύλινα δοκάρια και ανακουφίστηκα - προς στιγμήν γιατί μόλις βγήκα έξω βρήκα τον πατέρα μου να ιδροκοπάει κάτω από τον πρωινό ήλιο, χτυπώντας με μια βαριά τα βράχια δίπλα στον καμπινέ.

Πλησίασα προσεχτικά γιατί τριγύρω έβρεχε πέτρινα σκάγια και τον ρώτησα:

- Τι κάνεις εκεί;
- Δε βλέπεις τι κάνω; Σπάω τα βράχια ν' ανοίξω βόθρο. Σκεπαστό. Ν' απαλλαγούμε απ' αυτήν την αηδία εκεί πέρα.

Και έδειξε το λάκκο.

- Μπαμπά, μήπως ήταν καλύτερα στο παλιό σπίτι; Εκεί τουλάχιστον δεν χρειαζόταν να σκάβεις για να φτιάξεις βόθρο.

- Καλύτερα; Εκείνη η τουαλέτα ήταν κοινή. Τριάντα άτομα μπαινόβγαιναν. Ενώ αυτή, ό,τι κι αν είναι, είναι δική μας. Μόνο δική μας.

Έφυγα αμίλητος και γύρισα πάλι στην παράγκα. Και έμεινα στην πόρτα σύξυλος:

Πάνω στο κομοδίνο αναπαυόταν θριαμβευτικά, λουσμένη στο πρωινό φως, η Αγία Γραφή.

Αυτή που είχα θάψει την προηγούμενη μέρα κάτω από τα περιοδικά. Αυτή που περιείχε την ιστορία του Ιώβ.

Βγήκα γρήγορα έξω στον καθαρό αέρα, πήρα μερικές βαθιές εισπνοές και αναζήτησα με το βλέμμα τον πατέρα μου.

Ήταν εκεί ακριβώς που τον είχα αφήσει. Και θα ήταν για πολλές ημέρες ακόμη, σκάβοντας τους βράχους για να φτιάξει τον βόθρο.

Τον δικό μας βόθρο.

-“-

(Απόσπασμα από την αδημοσίευτη συλλογή αφηγημάτων με τίτλο "Πόσο Γερά Μπορείς να Κρατήσεις;" - Πέραμα, 2015).